

Sygn. akt I UK 133/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 12 grudnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania Mieczysława R.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
z udziałem zainteresowanej Wandy R.
o ubezpieczenie społeczne rolników,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2011 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 16 listopada 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem
Apelacyjnym i przekazuje temu Sądowi sprawę do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 23 marca 2010 r. zmieniono decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Oddział Regionalny z dnia 16 listopada 2009 r. w ten sposób, że ustalono podleganie przez Mieczysława R. ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 października 2004 r. do 30 czerwca 2008 r. W wyniku apelacji organu rentowego, w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 16 listopada 2010 r. ten wyrok zmieniono i oddalono odwołanie.

Skarga kasacyjna Mieczysława R. została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania - art. 378 § 1 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹¹ § 1 i 2 k.p.c. i art. 379 pkt 4 k.p.c. przez niedostrzeżenie przez sąd drugiej instancji z urzędu nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, wynikającej z niewydania postanowienia w przedmiocie wezwania do udziału w sprawie Wandy R., żony skarżącego, jako zainteresowanej, a także nedoręczenia jej odpisu odwołania, odpisu odpowiedzi na odwołanie oraz odpisu apelacji. Skarżący podniósł także zarzut nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. z powodu niewzwania do udziału w sprawie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w charakterze zainteresowanego oraz na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. przez niedostrzeżenie przez sąd drugiej instancji braku w aktach sprawy pełnomocnictwa procesowego dla podpisanego pod apelacją radcy prawnego Waldemara B. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu Okręgowego z dnia 23 marca 2010 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu lub Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesiona w skardze kasacyjnej kwestia, czy strona może podnieść zarzut nieważności postępowania z powodu nienależytego umocowania pełnomocnika drugiej strony, nie jest jednolicie rozstrzygana w judykaturze.

W części orzeczeń Sąd Najwyższy wywodził, że wymaganie należytego umocowania pełnomocnika zostało ustanowione w interesie strony, która z pełnomocnika korzysta, z tego względu tylko ona może się na tę okoliczność powoływać (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2000 r., IV CKN

209/00, niepubl., z dnia 17 marca 1999 r., II CKN 209/98, niepubl., z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 661/03, BIC 2004 nr 11, s. 46, z dnia 9 marca 2005 r., III CK 263/04, niepubl., z dnia 10 lutego 2011 r., IV CSK 263/10, niepubl., z dnia 6 listopada 2008 r., III CSK 209/08, niepubl., z dnia 10 lutego 2011 r., IV CSK 263/10, niepubl.). Należy jednak przyłączyć się do stanowiska przeciwnego, zajmowanego w orzecznictwie Sądu Najwyższego w wyrokach z dnia 13 lutego 2004 r. (IV CK 269/02, niepubl.), z dnia 6 grudnia 2007 r. (IV CSK 277/07, OSNC-ZD 2008/C, poz. 93) i z dnia 15 czerwca 2005 r. (II PK 274/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 41) oraz w postanowieniach z dnia 27 lutego 1997 r. (III CKN 6/97, niepubl.), z dnia 28 kwietnia 2005 r. (III CK 526/04, BIC 2006 nr 3, s. 52) i z dnia 23 marca 2006 r. (IV CSK 115/05, BSN 2006 nr 6, s. 9). Za stanowiskiem tym przemawia fakt, że to kwalifikowane uchybienie przepisom postępowania sąd jest obowiązany brać pod rozwagę z urzędu, a więc niezależnie od aktywności strony. Należy przy tym podkreślić, że przewidziane w Konstytucji prawo do sądu (art. 45) oznacza między innymi prawo do „ważnego” postępowania sądowego, rzeczą sądu jest więc usuwanie wszelkich uchybień powodujących nieważność na każdym etapie postępowania, bez względu na to, czy i kto podniósł stosowny zarzut. Istotne znaczenie ma także fakt, że orzeczenie wydane w warunkach nieważności jest procesowo niestabilne ze względu na wady umocowania i może być podważone w drodze skargi o wznowienie postępowania (art. 401 pkt 2 k.p.c.).

W sprawie objętej skargą kasacyjną zarzut naruszenia przepisów postępowania, które stosownie do art. 379 pkt 2 k.p.c. skutkuje nieważnością postępowania, został poparty stwierdzeniem, że Sąd Apelacyjny wbrew art. 373 k.p.c., zaniechał wezwania organu rentowego do uzupełnienia braku apelacji złożonej w jego imieniu przez radcę prawnego Waldemara B. Jednocześnie trafnie wskazano na brak w aktach sprawy pełnomocnictwa procesowego od organu rentowego dla tego pełnomocnika. W rozpoznawanej sprawie brak formalny pisma procesowego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika mógł być usunięty potwierdzeniem strony dokonanych przez niego czynności (por. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009 nr 6, poz. 76), jednakże nie został w tym celu stronie wyznaczony odpowiedni termin, a wadliwość ta nie może być konwalidowana przez stronę na etapie

postępowania kasacyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r., II UK 316/10, Monitor Prawniczy 2011 nr 6, s. 282).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.).